FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT L.A. GEELHOED fremsat den 18. september 2003 [1]

I — Indledning

1. Denne sag vedrører en appel iværksat af Europa-Parlamentet (herefter »Parlamentet«) til prøvelse af dom afsagt af Retten i Første Instans (Tredje Afdeling) den 23. januar 2002 i sag T-237/00, Reynolds mod Parlamentet [2] (herefter »den appellerede dom«). Ved denne dom annullerede Retten den afgørelse, der den 18. juli 2000 var blevet truffet af Parlamentets generalsekretær om at bringe tjenestemand ved Parlamentet, Patrick Reynolds' midlertidige tjeneste — der bestod i at arbejde et år som generalsekretær for den politiske gruppe Demokratiernes og Mangfoldighedens Europa (herefter »DME-gruppen«) — til ophør. Parlamentet blev endvidere tilpligtet at betale erstatning for den økonomiske skade, Reynolds har lidt, og en symbolsk erstatning for den ikke-økonomiske skade, som Reynolds har lidt på grund af denne afgørelse. Parlamentet har nu nedlagt påstand om, at Domstolen ophæver Rettens dom.

2. Reynolds har nedlagt påstand om, at Rettens dom i det væsentlige stadfæstes. I sit appelsvarskrift har han dog nedlagt påstand om, at Domstolen ophæver den appellerede dom for så vidt angår afgørelsen om, at hans påstand om erstatning for den ikke-økonomiske skade ikke (fuldstændig) er blevet taget til følge.

II — Fællesskabsret

3. Artikel 37 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«) bestemmer i det omfang, det har relevans for sagen:

»Ved midlertidig tjeneste i anden stilling forstås den tjenesteretlige stilling, der er blevet pålagt en fastansat tjenestemand af ansættelsesmyndigheden til:

a) i tjenestens interesse

1 — Originalsprog: nederlandsk.
2 — Sml. II, s. 163.

— at gøre midlertidig tjeneste uden for sin institution eller

— til at gøre midlertidig tjeneste hos en person, der udøver et hverv i henhold til traktaterne om oprettelse af Fællesskaberne eller traktaten om oprettelse af et fælles Råd og en fælles Kommission for Fællesskaberne eller hos en valgt formand for én af Fællesskabernes institutioner eller organer eller en af Europa-Parlamentets politiske grupper

— [...]«

4. Vedtægtens artikel 38 fastsætter:

»Ved midlertidig tjeneste i en anden stilling i tjenestens interesse gælder følgende bestemmelser:

a) Ansættelsesmyndigheden træffer sin afgørelse om den midlertidige tjeneste efter at have hørt tjenestemanden.

b) Varigheden af den midlertidige tjeneste fastsættes af ansættelsesmyndigheden.

c) Efter udløbet af hver halvårlig periode kan tjenestemanden ansøge om at få sin midlertidige tjeneste bragt til ophør.

d) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i anden stilling i henhold til bestemmelserne i artikel 37, litra a), første led, har krav på lønudligning, hvis de samlede indtægter i den nye stilling er lavere end dem, der udbetales i overensstemmelse med hans lønklasse og -trin i hans oprindelige institution. Han har desuden krav på at få godtgjort alle yderligere udgifter, der er foranlediget af den midlertidige tjeneste.

e) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i anden stilling i henhold til bestemmelserne i artikel 37, litra a), første led, skal fortsat indbetale pensionsbidrag på grundlag af den løn, der svarer til tjenestemandens lønklasse og -trin i hans oprindelige institution.

f) En tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste, bevarer sin stilling samt retten til avancement og forfremmelse.

g) Efter den midlertidige tjenestes ophør genindtræder tjenestemanden straks i den stilling, han havde tidligere.«

III — Sagens faktiske omstændigheder og behandling i første instans

5. Jeg vil her begrænse mig til at foretage en kort gennemgang af de vigtigste faktiske omstændigheder, der lå til grund for Rettens dom. For en udførlig gennemgang af disse og af sagen for Retten henvises til den appellerede doms præmis 3-30.

6. Efter anmodning fra DME-gruppen godkendte Parlamentets generalsekretær ved afgørelse af 11. januar 2000, at Reynolds, der var tjenestemand ved Parlamentets Generaldirektorat for Informations- og Pressetjenesten, i perioden fra den 22. november 1999 til den 30. november 2000 skulle gøre midlertidig tjeneste som generalsekretær for DME-gruppen. Da Reynolds havde varetaget denne opgave i et halvt år, meddelte formanden for DME-gruppen ham, at visse undergrupper under et møde for medlemmer af gruppens bestyrelse havde tilkendegivet, at de havde mistet tilliden til ham. I den forbindelse var det blevet besluttet ikke at forlænge hans midlertidige tjeneste efter den 30. november 2000. Den 24. maj 2000 blev denne beslutning bekræftet under en anden samtale mellem Reynolds og formanden for DME-gruppen. Reynolds meldte sig herefter syg og mødte ikke længere på sin arbejdsplads.

7. I slutningen af juni måned 2000 indgav Reynolds en klage til Parlamentets generalsekretær, hvori han gjorde opmærksom på forskellige handlemåder i DME-gruppen, der havde været bebyrdende for hans arbejde, og han anmodede om, at disse handlemåder ophørte. Samtidig anmodede han Revisionsrettens formand om at undersøge DME-gruppens regnskaber. I et memorandum af 1. juli 2000 redegjorde han endvidere i detaljer for sine erfaringer fra sin midlertidige tjeneste i DME-gruppen. Som følger heraf anmodede DME-gruppens formand den 4. juli 2000 Parlamentets generalsekretær om snarest muligt at bringe Reynolds' midlertidige tjeneste til ophør. Denne besluttede som følge heraf i sin egenskab af ansættelsesmyndighed ved afgørelse af 18. juli 2000 (herefter »den anfægtede afgørelse«), at Reynolds' midlertidige tjeneste i tjenestens interesse skulle bringes til ophør med virkning fra den 14. juli og genindsatte ham i en stilling som ledende oversætter ved Parlamentets Generaldirektorat for Informations- og Pressetjenesten, i sin oprindelige lønklasse og -trin.

8. Ved stævning af 8. september 2000 anlagde Reynolds sag ved Retten i Første Instans med påstand om annullation af Parlamentets generalsekretærs afgørelse af 18. juli 2000. Han nedlagde endvidere påstand om erstatning for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som han havde lidt som følge af den anfægtede afgørelse og DME-gruppen og dens medlemmers handlemåder.

9. Ved dom af 23. januar 2002 annullerede Retten generalsekretæren for Parlamentets afgørelse og tilpligtede Parlamentet at betale den økonomiske skade, som Rey-

nolds havde lidt som følge af afgørelsen. Parlamentet blev endvidere tilpligtet at betale Reynolds et symbolsk beløb på 1 EUR for den ikke-økonomiske skade, han havde lidt på grund af udstedelsen af den anfægtede afgørelse. Reynolds' påstand om erstatning af skade forvoldt ved den af DME-gruppen (henholdsvis af DME-gruppens medlemmer) udviste adfærd blev afvist fra påkendelse.

— Der træffes endelig afgørelse i sagen, hvorved Parlamentet frifindes for annullationspåstanden og erstatningspåstanden.

— Subsidiært hjemvises sagen til Retten i Første Instans med henblik på, at denne kan træffe fornyet afgørelse vedrørende påstanden om annullation af den anfægtede afgørelse og erstatningspåstanden.

IV — Appellen og kontraappellen

10. Parlamentet har den 25. marts 2002 appelleret Retten i Første Instans' dom. Reynolds har i sit appelsvarskrift nedlagt påstand om, at Domstolen ophæver den appellerede dom med hensyn til størrelsen af det beløb, som Retten har tilkendt ham i erstatning for ikke-økonomisk skade. Parlamentets appel vil blive behandlet i afsnit V. Reynolds' kontraappel vil blive behandlet i afsnit VI.

— Reynolds' kontraappel forkastes som åbenbart ugrundet.

— Der træffes afgørelse om fordeling af sagsomkostningerne i henhold til gældende ret.

11. Parlamentet har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom, navnlig punkt 1, 2, 4 og 5 i domskonklusionen, ophæves.

— Reynolds tilpligtes at betale samtlige omkostninger i forbindelse med kontraappelsagen.

— Dokumenterne i appelsvarskriftets bilag 1 og 2 udtages af sagens akter.

12. Reynolds har nedlagt følgende påstande:

— Punkt 1, 2, 5 og 6 i konklusionen til den appellerede dom stadfæstes.

— Punkt 4 i konklusionen til den appellerede dom ophæves.

— Der træffes endelig afgørelse i sagen, hvorved påstanden om erstatning for den ikke-økonomiske skade, Reynolds har lidt, tages til følge.

— Subsidiært hjemvises sagen til Retten i Første Instans med henblik på, at denne kan træffe fornyet afgørelse vedrørende Reynolds' erstatningspåstand.

— Der træffes afgørelse om fordeling af sagsomkostningerne i henhold til gældende ret.

— Parlamentet tilpligtes at betale omkostningerne ved kontraappellen, subsidiært fordeles omkostningerne mellem parterne efter et rimeligt skøn.

— Dokumenterne i appelsvarskriftets bilag 1 og 2 udtages ikke af sagens akter.

V — Anbringender

13. Parlamentet har til støtte for sin appel af Rettens dom fremført følgende anbringender: Dommen

— er med hensyn til ansættelsesmyndighedens pligt til at opfylde »minimumskravene« utilstrækkeligt begrundet

— tilsidesætter gældende retspraksis vedrørende ansættelsesmyndighedens beføjelser

— indeholder en selvmodsigende begrundelse vedrørende den skønsmargin, ansættelsesmyndigheden hævdes at have

— tilsidesætter retspraksis vedrørende retten til kontradiktion

— indeholder en utilstrækkelig og selvmodsigende begrundelse vedrørende betydningen af genindsættelsens økonomiske konsekvenser for en tjenestemand, der gør midlertidigt tjeneste i en anden stilling.

14. I det følgende vil jeg begrænse mig til at gengive de vigtigste argumenter, som Parlamentet har anført til støtte for disse anbringender, og de vigtigste modargumenter, som Reynolds har fremført.

A — *Utilstrækkelig begrundelse med hensyn til ansættelsesmyndighedens pligt til at opfylde »minimumskravene«, og tilsidesættelse af retspraksis vedrørende ansættelsesmyndighedens beføjelser*

15. De første to anbringender vedrører det i den appellerede dom anførte om ansættelsesmyndighedens beføjelser i en sag som den foreliggende, og navnlig spørgsmålet, om ansættelsesmyndigheden i den forbindelse har en skønsmargin. De kan derfor behandles samlet.

16. I præmis 81 i den appellerede dom har Retten fastslået:

»[...] [S]elv om indgivelsen af en anmodning fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste, om, at denne bringes til ophør i tjenestens interesse, udgør en afgørende forudsætning, er dette ikke ensbetydende med, at ansættelsesmyndigheden ikke har noget som helst skøn på dette område, og at den er forpligtet til at efterkomme anmodningen. Ved modtagelsen af en sådan anmodning er ansættelsesmyndigheden nemlig i hvert fald forpligtet til neutralt og objektivt at efterprøve, dels at der ikke er nogen tvivl om, at den indgivne anmodning udgør en gyldig meningstilkendegivelse fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste, dels at den ikke skyldes åbenbart ulovlige hensyn. Hvis ikke disse minimumskrav er opfyldt, er ansættelsesmyndigheden udelukket fra at bringe en midlertidig tjeneste til ophør.«

17. Parlamentet har henvist til, at Retten på ingen måde underbygger sin opfattelse, hvorefter ansættelsesmyndigheden er forpligtet til at opfylde de nævnte »mindstekrav«. Dette må først og fremmest anfægtes, fordi der her er tale om en »betydelig nydannelse« i forhold til retspraksis, og fordi denne konstatering også udgør grundlaget for Rettens overvejelser vedrørende ansættelsesmyndighedens overholdelse af kontradiktionsprincippet. Efter Parlamentets opfattelse ville overholdelsen af disse mindstekrav betyde, at ansættelsesmyndigheden ved indsamlingen af beviser for, at anmodningen er sandfærdig og lovlig, måtte følge en inkvisitorisk fremgangsmåde. Da beslutningen om at bringe en midlertidig tjeneste til ophør i tjenestens interesse ikke er af disciplinærretlig art, er det upassende at skulle træffe sådanne undersøgelsesforanstaltninger.

18. Med hensyn til det første mindstekrav — efterprøvelsen af, om anmodningen utvivlsomt udgør en gyldig viljeserklæring fra tjenestestedet eller den person, som tjenestemanden midlertidigt gør tjeneste hos — har Parlamentet anført, at det er uklart, hvorfor dette skulle være nødvendigt i det foreliggende tilfælde, da ansættelsesmyndigheden ikke har nogen grund til at tvivle på, at indholdet af den pågældende anmodning er sandt. Endvidere har Parlamentet stillet spørgsmålet, hvordan den »neutralt og objektivt« skulle gennemføre en sådan undersøgelse.

19. Det andet mindstekrav — det krav, der vedrører efterprøvelsen af anmodningens lovlighed — forudsætter efter Parlamentets opfattelse, at ansættelsesmyndigheden har beføjelse til at efterprøve bevæggrundene hos det tjenestested, hvor tjenestemanden midlertidigt gør tjeneste, hvis det har fastslået, at den gensidige tillid mellem parterne ikke længere er til stede. For det første følger det af dommen i sagen B mod Parlamentet [3], at alene det tjenestested, hvor tjenestemanden gør midlertidigt tjeneste, har beføjelse til at fastslå, at de nødvendige krav for at tilliden fortsat foreligger. I henhold til retspraksis kan en politisk gruppe endvidere ensidigt afskedige en tjenestemand, uden at der skal gives en begrundelse herfor [4]. Endelig står det fast, at en afskedigelse af politiske grunde er lovlig og ikke kan betragtes som forskelsbehandling [5]. I lyset af disse betragtninger er ansættelsesmyndigheden ikke i stand til at opfylde minimumskravene uden at indskrænke de prærogativer, som den politiske gruppe, hvor tjenestemanden midlertidigt gør tjeneste, har.

20. Hertil kommer, at ansættelsesmyndigheden uundgåeligt ville være tvunget til at fælde en subjektiv og politisk dom over det pågældende tjenestested. Dette er ikke i overensstemmelse med Parlamentets generalsekretærs opgave, der i henhold til artikel 182 i Parlamentets forretningsorden skal udøve sine funktioner fuldstændig upartisk og samvittighedsfuldt.

21. Reynolds har i sit svarskrift anført, at det ikke er ansættelsesmyndighedens opgave at efterprøve ægtheden af DME-gruppens formands skrivelse. Der er nærmere tale om, at den politiske gruppe skal undersøge, om proceduren for at bringe den midlertidige tjeneste til ophør er blevet overholdt. Endvidere skal ansættelsesmyndigheden henlede det pågældende tjenestesteds opmærksomhed på nødvendigheden af at være i besiddelse af en afgørelse med begrundelser som grundlag for anmodningen om, at den midlertidige tjeneste bringes til ophør.

22. Efter Reynolds' opfattelse har den af Parlamentet anførte retspraksis ingen betydning for bedømmelsen af den foreliggende sag, da den vedrører helt andre sagskonstruktioner. Dette gælder først og fremmest for den nævnte retspraksis vedrørende afskedigelse af politiske grunde, da ansættelsesmyndighedens beslutning og skrivelsen fra DME-gruppens formand ikke indeholder en sådan overvejelse. Det gælder

3 — Dom af 14.7.1997, sag T-123/95, Sml. I-A, s. 245, og II, s. 697, præmis 73.

4 — Domstolens dom af 18.10.1977, sag 25/68, Schertzer mod Parlamentet, Sml. s. 1729, og Rettens dom af 28.1.1992, sag T-45/90, Speybrouck mod Parlamentet, Sml. II, s. 33.

5 — Speybouck-dommen, præmis 94 og 95.

også for den nævnte retspraksis vedrørende tjenestens funktion efter forskrifterne, der heller ikke nævnes i den omhandlede beslutning. Endelig er den retspraksis, hvorefter en politisk gruppe har mulighed for ensidigt at opsige en kontrakt uden at angive en begrundelse herfor (Schertzer-dommen og Speybrouck-dommen) og dommen i sagen B mod Parlamentet, i strid med fundamentale rettigheder. Reynolds har derfor anmodet om, at Domstolen ændrer denne retspraksis i lyset af de retsstatsprincipper, der ligger til grund for oprettelsen af Den Europæiske Union, den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Vurdering af de første to anbringender

23. Indledningsvis vil jeg henvise til, at der for Retten blev stillet spørgsmålstegn ved omfanget af ansættelsesmyndighedens beføjelser for at det kunne blive afklaret, om det var muligt af fastslå, at ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at høre Reynolds, før der blev truffet afgørelse om at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør. Såfremt ansættelsesmyndigheden var forpligtet hertil, ville Reynolds i lyset af den foreliggende retspraksis ikke have nogen interesse i at få fastslået, at der var blevet tilsidesat en væsentlig formforskrift derved, at ansættelsesmyndigheden havde undladt at høre ham. Også af denne grund opfatter Parlamentet besvarelsen af dette spørgsmål som en hjørnesten i Rettens begrundelser for sin afgørelse.

24. Med hensyn til denne del af den appellerede dom har Parlamentet frem for alt henvist til det forhold, at Retten uden at henvise til den foreliggende retspraksis og uden nærmere begrundelse i den appellerede doms præmis 114 har fastslået, at ansættelsesmyndigheden rådede over et skøn, »som ganske vist var begrænset, men dog ikke var udelukket vedrørende udøvelsen af beføjelsen til at bringe sagsøgerens midlertidige tjeneste til ophør inden udløbet af den oprindeligt fastsatte periode«. I den appellerede doms præmis 81 er det nærmere beskrevet, hvad der ligger i denne skønsbeføjelse. I en sag som den foreliggende skal den ansættelsesmyndighed, hvortil der indgives en anmodning om, at en midlertidig tjeneste bringes til ophør, efter Rettens opfattelse »neutralt og objektivt« efterprøve, om denne anmodning »udgør en gyldig meningstilkendegivelse fra den tjenestegren eller person, hos hvem den pågældende tjenestemand gør midlertidig tjeneste«, og om anmodningen »ikke skyldes åbenbart ulovlige hensyn«. Hvis begge disse »minimumskrav« ikke er opfyldt, må ansættelsesmyndigheden ikke bringe den midlertidige tjeneste til ophør.

25. Parlamentet har i sit appelskrift endvidere anført, at der er tale om en »betydelig fornyelse«, hvis gennemførelse ville være »meget problematisk«. Hvis Rettens dom blev efterkommet, ville det betyde, at ansættelsesmyndigheden ville få en kontrolbeføjelse over den pågældende politiske gruppe, med den følge, at dens opgave blev gjort »politisk«. Dette ville også være i strid med Parlamentets generalsekretærs opgave, der består i, at han skal varetage sine opgaver fuldstændig upartisk.

26. Som Retten fastslog i præmis 50 i den appellerede dom (og bekræftede i denne doms præmis 78), er der enighed om, at ansættelsesmyndighedens beføjelse til at fastsætte varigheden af den midlertidige ansættelse, som er fastsat i vedtægtens artikel 38, litra b), indeholder mulighed for at ændre ansættelsens varighed. En forkortelse af perioden for den midlertidige ansættelse kan komme på tale, hvis den midlertidige ansættelse åbenbart ikke længere tjener noget formål.

27. Spørgsmålet, om dette er tilfældet, må ansættelsesmyndigheden afgøre og må på ingen måde anses for at være en rutinesag. Ansættelsesmyndigheden skal vurdere det nyttige i, at den midlertidige ansættelse fortsætter i tjenestens interesse. Det er derved af afgørende betydning, hvilken opfattelse tjenestegrenen eller den person, den pågældende tjenestemand er knyttet til, har. Dette ændrer imidlertid ikke noget ved, at ansættelsesmyndigheden ved udstedelse af foranstaltninger, der berører retsstillingen for den tjenestemand, der er underlagt myndigheden, selv har et ansvar. I den forbindelse må ansættelsesmyndigheden endvidere være opmærksom på, at disse foranstaltninger udstedes i tjenestens interesse. Som Retten har anført i den appellerede doms præmis 50, er tjenestens interesse en af de væsentligste forudsætninger for en midlertidig tjeneste i henhold til vedtægtens artikel 37, stk. 1, litra a).

28. Ansættelsesmyndighedens ansvar fører til, at en afgørelse om en midlertidig ansættelses ophør skal træffes omhyggeligt. Denne omhyggelighed kræver generelt, at ansættelsesmyndigheden — uanset fra hvilken kilde — samler tilstrækkelige oplysninger for at sætte sig i stand til at kunne foretage en korrekt afvejning af de berørte interesser. Således skal myndigheden i det mindste sikre sig, hvilke grunde det tjenestested eller den person, som den pågældende tjenestemand har gjort midlertidig tjeneste hos, har haft til at bringe ansættelsesforholdet til ende førtidigt, eller på anden måde ændre det. Dertil hører de betingelser, som Retten har betegnet som minimumskrav, såsom en efterprøvelse af, at anmodningen utvivlsomt er en effektiv viljeserklæring fra det tjenestested eller den person, som tjenestemanden gør midlertidigt tjeneste hos, og ikke beror på åbenbart ulovlige hensyn.

29. Den beskrevne forpligtelse for ansættelsesmyndigheden, der på den ene side følger af dens ansvar over for personalet og på den anden side af dens omsorgspligt, gælder generelt og uafhængigt af, om den er blevet efterkommet i den foreliggende sag. Det er vigtigt, at ansættelsesmyndigheden også, hvis en bestemt løsning af en bestemt konfliktsituation vedrørende en tjenestemand, der gør midlertidig tjeneste i en anden stilling, er uundgåelig, foretager sin egen bedømmelse heraf, og for så vidt også nødvendigvis råder over en egen skønsmargin.

30. Parlamentet har som bevis for, at det i en sag som den foreliggende ikke har nogen skønsmargin, henvist til Rettens og Domstolens praksis vedrørende situationer, hvor en politisk gruppe har bragt et arbejdsforhold med en midlertidigt ansat til ophør [6]. Det fremgår af denne retspraksis, at politi-

6 — Jf. ovenfor, punkt 19.

ske grupper er de eneste, der kan afgøre, hvad der er nødvendigt for at et tillidsforhold fortsat kan bestå til en medarbejder, at en politisk gruppe ensidigt kan bringe et arbejdsforhold med en medarbejder til ophør uden at angive nogen grunde hertil, og at opsigelse er tilladt af politiske grunde.

31. Denne retspraksis har dog efter min opfattelse ingen betydning for det foreliggende retsspørgsmål. Den appellerede dom vedrører nemlig ansættelsesmyndighedens afgørelse om at bringe Reynolds' midlertidige tjeneste til ophør, og ikke DME-gruppens afgørelse. Ansættelsesmyndighedens afgørelse blev ganske vist truffet på grundlag af DME-gruppens afgørelse om at bringe Reynolds' ansættelsesforhold til ophør, men må retligt set adskilles fra sidstnævnte afgørelse. Det forhold, at DME-gruppen på grundlag af den nævnte retspraksis ensidigt kunne træffe afgørelse om, at arbejdsforholdet med Reynolds ikke skulle fortsætte, og som følge heraf anmode ansættelsesmyndigheden om at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør, betyder ikke, at ansættelsesmyndigheden, som ovenfor anført, ikke var forpligtet til at foretage sin egen bedømmelse heraf. Denne retspraksis har kort sagt ingen betydning for ansættelsesmyndighedens skønsmargin.

32. Også den bekymring, som Parlamentet har givet udtryk for med hensyn til det forhold, at det som følge af Rettens dom ville være forpligtet til at foretage en inkvisitorisk undersøgelse, og at det skulle være tvunget til at erstatte den pågældende politiske gruppes afgørelse med en afgørelse, det selv træffer, hvilket ville have til følge, at ansættelsesmyndighedens rolle blev politisk, savner efter min opfattelse grundlag. Efter Rettens opfattelse skal ansættelsesmyndigheden nemlig kun »efterprøve« (»vérifier«), om anmodningen om, at den midlertidige tjeneste bringes til ophør, rent faktisk har dette formål. Dette er, som jeg allerede har anført, hverken mere eller mindre end en følge af den omsorgspligt, som ansættelsesmyndigheden har over for sine tjenestemænd.

33. Det følger heraf, at Parlamentets argument vedrørende en utilstrækkelig begrundelse og en underkendelse af retspraksis vedrørende omfanget af ansættelsesmyndighedens beføjelser ikke kan godtages. Retten kom med rette på grundlag af sine betragtninger i præmis 50-52 og 78-82 til det resultat, at ansættelsesmyndigheden i en sag som den foreliggende har en skønsmargin, og at den skal bruge denne skønsmargin til at efterprøve, om de i dommen nævnte mindstekrav er opfyldt.

B — *Selvmodsigende begrundelse med hensyn til ansættelsesmyndighedens påståede skønsbeføjelse*

34. Efter Parlamentets opfattelse er Rettens betragtninger i den appellerede doms præmis 81, hvorefter ansættelsesmyndigheden neutralt og objektivt skal efterprøve, om bevæggrundene for anmodningen er gyldige, i modstrid med dommens præmis 106, 109 og 114. I dommens præmis 114 har Retten med hensyn til præmis 81 anført, at ansættelsesmyndigheden i den foreliggende

sag har haft et »ganske vist [...] begrænset, men dog ikke [...] udelukket [skøn]« med hensyn til muligheden for at bringe Reynolds' midlertidige tjeneste til ophør. I præmis 114 tales der imidlertid ikke om den skønsmargin, der var tale om i præmis 81, men om ansættelsesmyndighedens forpligtelse til forudgående at føre en samtale med Reynolds, for at kunne tage hensyn til hans holdning. Også dommens præmis 106 og 109, der bliver bekræftet i præmis 114, vedrører sidstnævnte forpligtelse. Det er efter Parlamentets opfattelse klart, at en samtale med Reynolds, før afgørelsen om at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør blev truffet, som Retten anførte som betingelse i den appellerede doms præmis 106, 109 og 114, ikke har nogen forbindelse med den skønsmargin, der er nævnt i præmis 81. Derfor indeholder den appellerede dom på dette punkt en selvmodsigelse.

35. Reynolds har bestridt, at den appellerede doms begrundelse indeholder en selvmodsigelse. Han har henvist til, at ansættelsesmyndigheden ved en tidligere samtale med ham havde fået kendskab til hans redegørelse for de faktiske omstændigheder og ikke udelukkende har måttet støtte sig på skrivelsen fra formanden for DME-gruppen. Ifølge Reynolds indebærer objektivitet netop, at alle parters holdninger høres på samme måde.

Vurdering af det tredje anbringende

36. Parlamentet har anført, at Rettens betragtninger vedrørende på den ene side ansættelsesmyndighedens skønsmargin i den appellerede doms præmis 81 og på den anden side den appellerede doms præmis 106, 109 og 114, vedrører forskellige forpligtelser for ansættelsesmyndigheden. Præmis 81 vedrører efterprøvelsen af sandhedsindholdet af anmodningen, mens præmis 106, 109 og 114 vedrører en forpligtelse til at høre berørte tjenestemænd, før der træffes en afgørelse. Parlamentet har heraf udledt, at dommens begrundelse i sig selv indeholder en selvmodsigelse.

37. Jeg er ikke enig med Parlamentet. Som jeg redegjorde for i forbindelse med behandlingen af de første to anbringender, følger det forhold, at ansættelsesmyndigheden har en skønsmargin ved udstedelsen af en foranstaltning over for en tjenestemand efter anmodning fra en tredjemand, af ansættelsesmyndighedens ansvar over for denne tjenestemand. ansættelsesmyndighedens omsorgspligt indebærer, at den sikrer sig, at de oplysninger, der tjener som grundlag for den afgørelse, som myndigheden skal træffe, er rigtige og så fuldstændige som muligt. Derfor kunne Retten uden at handle retsstridigt træffe afgørelse om, at ansættelsesmyndigheden neutralt og objektivt skal efterprøve, om den anmodning, der er blevet indgivet til den, utvivlsomt udgør en gyldig viljeserklæring fra det tjenestested eller den person, som tjenestemanden gør midlertidigt tjeneste hos, og ikke hviler på åbenbart ulovlige hensyn. Dette er ikke uforeneligt med, at ansættelsesmyndigheden på grund af omstændighederne i sagen kan anse det for at være nødvendigt eller nyttigt også at få kendskab til den pågældende tjenestemands synspunkter. Som Reynolds har anført, gør netop kendskab også til hans synspunkter det muligt for ansættelsesmyndigheden at nå frem til en objektiv bedømmelse.

38. Da der ikke foreligger nogen selvmodsigelse mellem Rettens udtalelse i den appellerede doms præmis 81 og præmis 106, 109 og 114, kan Parlamentets tredje anbringende heller ikke tages til følge.

C — *Spørgsmålet, om retspraksis vedrørende kontradiktionsprincippet er blevet tilsidesat*

39. Parlamentet har anført, at Rettens præmisser i dommen i sagen Gaspari mod Parlamentet [7] i vidt omfang ligner præmisserne i dommen i sagen Quijano mod Kommissionen [8] og F mod Kommissionen [9], som Retten støtter sin afgørelse på med hensyn til varetagelsen af retten til forsvar i den appellerede dom. I de to første domme fandt Retten, at en tjenestemand skal have mulighed for at fremsætte bemærkninger til en erklæring fra en undersøgende læge, før der træffes en for ham belastende afgørelse. Rettens Gasperi-dom blev imidlertid ophævet af Domstolen, for så vidt den anfægtede afgørelse ved denne dom var blevet ophævet på grund af en tilsidesættelse af begrundelsespligten og kontradiktionsprincippet [10]. Dermed har Retten underkendt Domstolens praksis.

40. Parlamentet har anført, at det af Rettens og Domstolens praksis generelt fremgår, at spørgsmålet, om der foreligger en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet, skal prøves i forhold til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, og at dette i det væsentlige afhænger af de omstændigheder, som det pågældende organ fremfører som grundlag for sin afgørelse. I henhold til denne faste retspraksis kræver overholdelsen af retten til kontradiktion, at »enhver person, som pålægges en sanktion, sættes i stand til på hensigtsmæssig måde at tilkendegive sit synspunkt vedrørende de omstændigheder, på grundlag af hvilke Kommissionen har pålagt sanktionen« [11]. Retten går i den appellerede dom desuagtet ud fra, at der alene foreligger en forpligtelse til at høre den berørte, fordi den afgørelse, der skal træffes, er bebyrdende, uden at den efterprøver de forhold, som ansættelsesmyndigheden har støttet sin afgørelse på.

41. Kernen i den foreliggende sag er spørgsmålet, om ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at høre Reynolds om det forhold, som afgørelsen blev støttet på, nemlig at det gensidige tillidsforhold mellem ham og DME-gruppen var faldet bort. Er dette tilfældet, skulle Parlamentet have taget stilling til DME-gruppens rent subjektive afgørelse. Efter fast retspraksis [12] kunne ansættelsesmyndigheden imidlertid under ingen omstændigheder erstatte sin egen bedømmelse med en bedømmelse fra en politisk gruppe som DME-gruppen og var derfor ikke forpligtet til at høre Reynolds herom.

7 — Dom af 10.7.1997, sag T-36/96, Sml. II, s. 595.

8 — Dom af 6.5.1997, sag T-169/95, Sml. II, s. 273.

9 — Dom af 15.6.2000, sag T-211/98, Sml. II, s. 471.

10 — Dom af 19.11.1998, sag C-316/97 P, Parlamentet mod Gaspari, Sml. I, s. 7597.

11 — Dom af 29.6.1994, sag C-135/92, Fiskano mod Kommissionen, Sml. I. s. 2885, præmis 40.

12 — Dommen i sagen B mod Parlamentet, jf. ovenfor i fodnote 3.

42. Parlamentet har endvidere gjort gældende, at det fremgår af retspraksis, at administrationen, hvis der ikke foreligger en udtrykkelig bestemmelse i vedtægten, der foreskriver en kontradiktorisk procedure, hvorefter enhver tjenestemand skal høres af ansættelsesmyndigheden før der vedtages en afgørelse, der berører ham, principielt ikke har en sådan forpligtelse. Det må antages, at klageproceduren i vedtægtens artikel 90 på tilstrækkelig måde beskytter tjenestemandens berettigede interesser. I den appellerede doms præmis 94 har Retten imidlertid anført, at det forhold, at vedtægtens artikel 90 fastsætter en klageprocedure, i sig selv ikke er tilstrækkeligt til at udelukke, at ansættelsesmyndigheden kan være forpligtet til at høre den pågældende tjenestemand, inden den vedtager en for ham bebyrdende afgørelse. Retten anerkender ganske vist, at denne procedure gør det muligt for tjenestemanden at varetage sine interesser over for administrationen, men denne mulighed har han først efter vedtagelsen af den anfægtede afgørelse. Herefter fastslog Retten: »Ifølge kontradiktionsprincippet er det imidlertid et ufravigeligt krav, at den pågældende høres inden vedtagelsen af den bebyrdende afgørelse.« Dette strikte synspunkt går videre end det, den foreliggende retspraksis forlanger. Derfor har Retten underkendt retspraksis vedrørende den retlige betydning af den i vedtægtens artikel 90 fastsatte administrative procedure, der går forud for den retlige procedure.

43. Parlamentet har endvidere anfægtet, at Retten har fastslået, at alene det forhold, at ansættelsesmyndigheden har en — ganske vist begrænset, men dog ikke udelukket — skønsmargin, principielt er tilstrækkeligt til at antage, at det ikke fuldstændig kan udelukkes, at en forudgående høring ville have kunnet påvirke indholdet i den anfægtede afgørelse. Retten har imidlertid ikke, som det kræves i henhold til fast retspraksis, efterprøvet de beviser, der var forelagt den, for at afklare, om en sådan høring af Reynolds rent faktisk kunne have haft konkret — og ikke blot hypotetisk — betydning under de særlige omstændigheder i sagen. I betragtning af spændingerne i forbindelse med Reynolds' midlertidige ansættelse, DME-gruppens mislykkede forsøg på at nå frem til en mindelig løsning og Reynolds' reaktion herpå i hans memorandum af 1. juli 2000 er det åbenbart, at en forudgående høring ikke ville kunne have haft nogen konkret betydning for den anfægtede afgørelse.

44. Reynolds har i sit appelsvarskrift anført, at selv om Domstolen har ophævet Gaspari-dommen, har dette ingen betydning i den foreliggende sag, da de faktiske omstændigheder og de retlige spørgsmål i denne sag på ingen måde kan sammenlignes med den foreliggende sag. I modsætning til situationen i den foreliggende sag var der således ikke tale om, at en tjenestemand, der var adressat for en bebyrdende afgørelse, ikke var blevet hørt.

45. Med hensyn til spørgsmålet, om Retten har underkendt retspraksis, har Reynolds anført, at Parlamentets argument er mindre overbevisende, da det hviler på en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder (hvilket han ved to skrivelser af 23.1.2002

og 5.2.2002 har gjort formanden for Parlamentet opmærksom på) og fejl ved citeringen eller fortolkningen af den appellerede dom. Reynolds har endvidere anfægtet Parlamentets påstand om, at Retten ikke har anført nogen retspraksis for at understøtte sin afgørelse om, at den pågældende forudgående skal høres. Han har i den forbindelse henvist til den appellerede doms præmis 91.

46. Reynolds er endvidere af den opfattelse, at Parlamentets påstand om, at Retten er nået frem til det resultat, at det »principielt« ikke fuldstændigt kan udelukkes, at en forudgående høring konkret ville have kunnet påvirke den anfægtede afgørelses indhold, er forkert. Det fremgår af artikel 114 i den appellerede dom, at Retten konkret og ikke blot principielt har bedømt denne påvirkning. Reynolds har endvidere bestridt, at DME-gruppen, som Parlamentet har anført, har forsøgt at nå frem til en mindelig løsning.

47. Endelig har Reynolds til yderligere støtte for sin opfattelse henvist til artikel 41, stk. 2, første led, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, hvorefter enhver har ret til at blive hørt, inden der træffes en individuel foranstaltning over for ham/hende, som måtte berøre ham/hende negativt.

48. I replikken har Parlamentet nedlagt påstand om, at de i punkt 45 i dette forslag til afgørelse nævnte skrivelser fra Reynolds til formanden for Parlamentet udtages af akterne, da skrivelserne er blevet affattet, efter at den appellerede dom blev afsagt. De kan derfor ikke få nogen betydning for behandlingen af appelsagen. Desuden kunne skrivelserne skade tredjemænd, der ikke deltager i sagen og ikke kan forsvare sig.

49. Reynolds har i sin duplik anført, at han har medtaget skrivelserne i sagen for at gøre det muligt for Domstolen at forstå, på hvilket grundlag Retten ved sin gennemgang af sammenhængen og af retssagens udspring har truffet sin afgørelse.

Vurdering af det fjerde anbringende

50. Med det fjerde anbringende har Parlamentet gjort gældende, at Retten har underkendt retspraksis vedrørende kontradiktionsprincippet, da den har fundet, at ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at høre Reynolds, før der blev truffet afgørelse om, at hans midlertidige ansættelse skulle ophøre.

51. Parlamentet har indledningsvis henvist til, at Retten har støttet denne del af den appellerede dom på bl.a. dommene i sagerne Quijano mod Kommissionen og F mod Kommissionen [13], uden at tage hensyn

13 — Jf. ovenfor i henholdsvis fodnote 8 og 9.

til, at Domstolen i Gasperi-dommen [14] af 19. november 1998 har ophævet Rettens dom i denne sag [15], der er begrundet på samme måde som de førstnævnte domme fra Retten.

52. Ligesom Reynolds er jeg af den opfattelse, at dette anbringende ikke kan tages til følge. Quijano- og Gasperi-sagerne vedrørte situationer, hvor de pågældende skulle fremlægge erklæringer fra en undersøgende læge, før der blev truffet en for dem bebyrdende afgørelse, og spørgsmålet, om dette var sket i det konkrete tilfælde. I sagen F mod Kommissionen var der tale om bedrageri begået af en tjenestemand, der midlertidigt blev suspenderet. Disse faktiske omstændigheder kan ikke sammenlignes med situationen for en tjenestemand, hvis midlertidige ansættelse bliver bragt til ophør af en politisk gruppe ved Parlamentet, og som ønsker at blive hørt, inden der træffes foranstaltninger af ansættelsesmyndigheden. Hertil kommer, at Retten kun har anført sin egen retspraksis for at underbygge princippet om, at overholdelsen af kontradiktionsprincippet i enhver sag mod en person, der kan føre til en bebyrdende afgørelse, må anses for at være et grundlæggende princip i fællesskabsretten, som skal overholdes, selv om der ikke findes nogen bestemmelser vedrørende den pågældende procedure. Heraf følger ikke, at Domstolens retspraksis er blevet underkendt, blot fordi en dom i en lignende sag er blevet ophævet af grunde, der var særlige for denne sag.

53. Derefter har Parlamentet anført, at Retten udelukkende har støttet sin bedømmelse af ansættelsesmyndighedens tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet på, at afgørelsen om at bringe Reynolds' midlertidige ansættelse til ophør må anses for at være en bebyrdende afgørelse, uden at den har undersøgt nærmere, hvilke omstændigheder ansættelsesmyndigheden har lagt til grund for sin afgørelse.

54. Med hensyn til dette punkt anser jeg det indledningsvis for vigtigt at undersøge karakteren af den af ansættelsesmyndighedens udstedte afgørelse nærmere. Navnlig finder jeg det vigtigt, at afgørelsen ganske vist er en retligt selvstændig afgørelse, der er truffet af ansættelsesmyndigheden, men at den ikke kan betragtes isoleret fra de omstændigheder, hvorunder den blev udstedt. Den anfægtede afgørelse, der blev truffet af ansættelsesmyndigheden, fulgte nemlig af DME-gruppens afgørelse om at bringe Reynolds' ansættelsesforhold hos den politiske gruppe til ophør. Ansættelsesmyndigheden kunne ikke gøre andet end at tage denne afgørelse til efterretning. Som Retten også har fastslået i den appellerede doms præmis 80, var sidstnævnte afgørelse et afgørende synspunkt for udøvelsen af ansættelsesmyndighedens beføjelse i den foreliggende sag, selv om ansættelsesmyndigheden, som allerede anført, i lyset af sit eget ansvar over for Reynolds ved sin egen bedømmelse helt klart var forpligtet til at efterprøve, om anmodningen fra formanden for DME-gruppen virkelig var i overensstemmelse med, hvad gruppen ønskede.

55. Ansættelsesmyndighedens afgørelse var med andre ord både ved begyndelsen og ved afslutningen af den midlertidige ansættelse af teknisk karakter og underordnet

14 — Jf. ovenfor i fodnote 10.
15 — Jf. ovenfor i fodnote 7.

DME-gruppens beslutningsprocedure. Efter at DME-gruppen havde tilkendegivet, at den havde til hensigt at ansætte Reynolds for en bestemt periode, muliggjorde ansættelsesmyndigheden dette på grundlag af en afgørelse i henhold til vedtægtens artikel 38, litra a). Afslutningen af den midlertidige ansættelse var ligeledes en konsekvens af en anmodning fra DME-gruppens formand. I den situation, der var opstået, hvor den tillid, der var nødvendig for den midlertidige ansættelse, var bortfaldet, hvilket ansættelsesmyndigheden faktisk skulle efterprøve, før den knyttede følger hertil, påhvilede det den i den berørte tjenestemands interesse at træffe de foranstaltninger, der sikrede, at det arbejde, som han udøvede før den midlertidige ansættelse, kunne fortsætte. På den baggrund må afgørelsen om at indsætte Reynolds i sin oprindelige stilling og sin oprindelige lønklasse efter min opfattelse anses for at være en rent intern organisationsforanstaltning.

56. I den forbindelse vil jeg bemærke, at selv om Reynolds under hele sagsforløbet ubestrideligt har lidt skade, følger denne skade i første omgang af den afgørelse, der blev truffet af DME-gruppen om at afslutte tjenesteforholdet med Reynolds, og ikke af ansættelsesmyndighedens afgørelse om at bringe den midlertidige tjeneste til ophør, der som allerede anført var af teknisk karakter og underordnet i forhold til førstnævnte afgørelse. Det bemærkes endvidere, at den stilling, som Reynolds bestred i forbindelse med sin midlertidige tjeneste, var udpræget politisk. Ved sådanne opgaver skal de pågældende, som Domstolen flere gange har udtalt, være sig bevidste om de politiske faktorer og risici, der stod i forgrunden både ved deres ansættelse og ved ansættelsesforholdets ophør [16]. Ved at søge stillingen som generalsekretær har Reynolds således løbet en risiko, der kunne føre til, at han, hvis han mistede tilliden, måtte bringe sit arbejde ved DME-gruppen til ende og vende tilbage til sin oprindelige stilling.

57. På den baggrund må Parlamentets argument vedrørende overholdelsen af kontradiktionsprincippet og de argumenter, der er blevet anført til støtte herfor, efterprøves.

58. Som det med det samme viser sig, var det af Retten i den appellerede doms præmis 42 og 86 anførte om, at den anfægtede afgørelse var bebyrdende, afgørende for det forhold, at Reynolds i den foreliggende sag skulle have været hørt, før ansættelsesmyndigheden kunne træffe afgørelsen om, at hans midlertidige ansættelse skulle bringes til ophør. Som jeg netop har anført, er dette imidlertid ikke rigtigt, og den anfægtede afgørelse har derfor nærmere blot karakter af en intern organisationsforanstaltning som følge af DME-gruppens beslutningsprocedure.

59. Endvidere må den adfærd, som ansættelsesmyndigheden i en sag som den foreliggende er forpligtet til at udvise, betragtes i forhold til omfanget af den skønsmargin, som den har. I punkt 27-29 i dette forslag til afgørelse har jeg allerede ved gengivelsen af Rettens redegørelse vedrørende dette punkt redegjort for, at denne margin vedrører efterprøvelsen af de omstændigheder, som ansættelsesmyndigheden tager stilling til ved udstedelsen af den pågældende afgørelse. Denne efterprøvelse kan foretages på forskellige måder, enten ved at høre de umiddelbart berørte eller tredje-

16 — Schertzer-dommen, præmis 45, og Speybrouck-dommen, præmis 94, jf. ovenfor i fodnote 4.

mænd eller ved at anvende oplysninger fra andre kilder. Imidlertid er ansættelsesmyndigheden selv ansvarlig for, at den på dette tidspunkt af sagen på grundlag af de indsamlede oplysninger selvstændigt kommer frem til en bedømmelse af det faktiske grundlag for den afgørelse, den skal træffe.

60. I den forbindelse vil jeg gerne henvise til Ojha-sagen, hvor ansættelsesmyndigheden, efter at det havde vist sig, at en tjenestemands arbejde ved Kommissionens delegation i et tredjeland havde ført til spændinger, ensidigt traf en afgørelse om den pågældendes forflyttelse. Domstolen traf i den pågældende dom — som den allerede tidligere flere gange havde gjort — afgørelse om, at interne modsætningsforhold mellem de ansatte, som er skadelige for tjenestens gnidningsløse funktion, kunne begrunde, at en tjenestemand blev forflyttet i tjenestens interesse. En sådan foranstaltning kan endda træffes uafhængigt af, hvorledes spørgsmålet om ansvar for de pågældende ubehageligheder skal besvares. Da det i den forbindelse ligeledes drejede sig om et arbejde, hvor gensidig tillid absolut var nødvendig, udtalte Domstolen: »Hvis denne tillid svigter, hvad grunden hertil end kan være, er den pågældende tjenestemand ikke længere i stand til at varetage sådanne opgaver. For at undgå, at de bebrejdelser, som rettes mod den pågældende tjenestemand, breder sig til hele den pågældende tjenestegren, er det i overensstemmelse med god forvaltning, at institutionen hurtigst muligt træffer foranstaltninger med henblik på, at den pågældende fjernes« [17]. Selv om omstændighederne i de to sager ikke ligner hinanden fuldstændig, fremgår det tydeligt af Ojha-sagen, på hvilken måde ansættelsesmyndigheden skal handle i tjenestens interesse, såfremt der opstår spændinger i forbindelse med en tjenestemands arbejde, og Domstolens grundlæggende tanke bag disse overvejelser skal anvendes tilsvarende på den foreliggende sag.

61. En berørt kan klage over afgørelsen til ansættelsesmyndigheden i henhold til vedtægtens artikel 90. Parlamentet har henvist til retspraksis, hvorefter der, såfremt der ikke foreligger en relevant udtrykkelig bestemmelse i vedtægten, ikke er nogen forpligtelse for ansættelsesmyndigheden til at høre enhver tjenestemand, før der vedtages en afgørelse, der berører ham. De garantier, der er fastsat i vedtægtens artikel 90 til beskyttelse af personalets interesser, må i princippet anses for at være tilstrækkelige [18]. Retten har i den appellerede doms præmis 94 imidlertid anført, at det ifølge kontradiktionsprincippet er et ufravigeligt krav, at den pågældende høres inden vedtagelsen af den bebyrdende afgørelse. Idet jeg støtter mig på min bedømmelse af arten af den anfægtede afgørelse som en intern organisationsforanstaltning og det forhold, at klageproceduren for sådanne foranstaltninger i første instans giver den pågældende tjenestemand en rimelig beskyttelse af sine interesser, er jeg enig med Parlamentet i, at Retten ved at udtale sig, som den har gjort det i den appellerede doms præmis 94, på dette punkt har begået en fejl.

17 — Dom af 12.11.1996, sag C-294/95 P, Ojha, Sml. I, s. 5863, præmis 41-43.

18 — Rettens dom af 8.6.1993, sag T-50/92, Fiorani mod Parlamentet, Sml. II, s. 555, præmis 36.

62. Desuden vil jeg gerne bemærke, at Reynolds' henvisning til artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder heller ikke har grundlag. Ikke blot er dette dokument i sin nuværende form ikke retligt bindende, men de heri opregnede rettigheder gengiver alene de rettigheder, der allerede finder anvendelse som almindelige retsgrundsætninger i Fællesskabets retsorden, og i den foreliggende sag er der — som jeg netop har anført — ikke sket en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet. Men heller ikke efter denne bestemmelses ordlyd kan det fastslås, at kontradiktionsprincippet er blevet tilsidesat, da artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder kun finder anvendelse, hvis der over for den pågældende træffes en »individuel foranstaltning, som måtte berøre ham/hende negativt«. Som det fremgår ovenfor af punkt 56 og nedenfor af punkt 69 og 70, er der i den foreliggende sag ikke tale om en sådan foranstaltning.

63. Da jeg er kommet til det resultat, at ansættelsesmyndigheden i den foreliggende sag ikke var forpligtet til at høre Reynolds, før den traf den anfægtede afgørelse, har spørgsmålet vedrørende genstanden for denne høring og spørgsmålet, om en sådan høring konkret ville have kunnet påvirke den endelige afgørelse, ikke længere betydning. De andre argumenter, der er blevet anført for at understøtte dette anbringende, vil heller ikke blive behandlet nærmere.

64. Det af Parlamentet fremførte anbringende om, at retspraksis vedrørende kontradiktionsprincippet er blevet tilsidesat, må i lyset af ovenstående betragtninger tages til følge og må derfor føre til, at Rettens dom ophæves på dette punkt.

D — *Spørgsmålet, om begrundelsen er utilstrækkelig og selvmodsigende med hensyn til betydningen af genindsættelsens økonomiske konsekvenser for en tjenestemand, der gør midlertidigt tjeneste i en anden stilling*

65. Parlamentet har gjort gældende, at Retten i præmis 96 i den appellerede dom har forkastet den argumentation, som Arning-dommen[19], Fiorani-dommen[20] og Ojha-dommen[21] var støttet på, ved at finde, at disse domme vedrørte andre forhold end den foreliggende sag. I disse sager blev den anfægtede afgørelse blot anset for at være en intern organisationsforanstaltning fra tjenestestedets side, der hverken påvirkede lønklassen eller tjenestemandens økonomiske situation. Rettens løsning fører til en situation, der i betragtning af, at tjenestemænd skal behandles lige, ikke er ønskelig. Således bliver forpligtelsen til at høre den berørte før der bliver truffet afgørelse om at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør, alene gjort afhængig af spørgsmålet, om han under den midlertidige ansættelse har været placeret i den samme lønklasse som oprindeligt. Ansættelsesmyndighedens afgørelse om at indsætte Reynolds i sin tidligere stilling i en lavere lønklasse end den, han var indplaceret i under sin midlertidige ansættelse, følger obligatorisk af vedtægtens artikel 38, litra g). Ansættelsesmyndighedens efterkommelse af en obligatorisk bestemmelse i vedtægten må ikke føre til en anderledes anvendelse af kontradiktionsprincippet.

19 — Dom af 29.10.1981, sag 125/80, Arning mod Kommissionen, Sml. s. 2539.

20 — Jf. ovenfor i fodnote 18.

21 — Jf. ovenfor i fodnote 17.

66. Parlamentet har endvidere henvist til, at Retten i præmis 116 i den appellerede dom har fastslået, at vedtægtens artikel 38, litra g), udelukkende vedrører konsekvenserne af at bringe den i tjenestens interesse anordnede midlertidige ansættelse til ophør, og at dette for bedømmelsen af spørgsmålet, om den forudgående høring af den berørte på en særlig måde kunne have påvirket afgørelsen om at bringe hans ansættelsesforhold til ende, var uden betydning. Retten har således udtrykkeligt anført, at afgørelsen om at bringe det midlertidige ansættelsesforhold til ophør faktisk skal betragtes særskilt fra afgørelsen om, at sagsøgeren skulle genindtræde i sin oprindelige stilling i en lavere lønklasse. Det forhold, at Reynolds skulle genindtræde i sin tidligere stilling i en lavere lønklasse end den, han var placeret i under sin midlertidige ansættelse, har ingen betydning for, om ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at høre ham, før den traf afgørelse om i tjenestens interesse at bringe hans midlertidige tjeneste til ophør.

67. Reynolds har i sit appelskrift anført, at Parlamentet hele tiden har forsøgt at undvige spørgsmålet, om kravet om overholdelse af kontradiktionsprincippet før udstedelse af en bebyrdende afgørelse kunne være afhængig af lønklassen, som den berørte skulle genplaceres i. Ved denne adfærd har ansættelsesmyndigheden tilsidesat princippet om god forvaltningsskik.

Vurdering af det femte anbringende

68. I punkt 56 i dette forslag til afgørelse har jeg allerede redegjort for den særlige karakter, en tjenestemands midlertidige tjeneste i en politisk gruppe har, og har henvist til, at det i den forbindelse kan forventes af den berørte, at han, som Domstolen har udtalt, gør sig de politiske faktorer og usikkerhedsmomenter klart, som gjorde sig gældende såvel ved hans ansættelse som ved hans senere afskedigelse [22].

69. Det forholder sig derfor i realiteten således, at det kan forventes af en person i Reynolds' situation, at han er opmærksom på muligheden for, at han i et pr. definition uroligt arbejdsmiljø aldrig har sikkerhed for sin ansættelse. Aflønningen for stillingen genspejler også dette forhold. Dette betyder, at en person, der midlertidigt gør tjeneste i en stilling som generalsekretær i en politisk gruppe i Parlamentet, på forhånd må beregne, at et førtidigt ophør af den midlertidige tjeneste hele tiden er muligt. Dertil kommer, at det også må tages i betragtning, at afslutningen af den midlertidige tjeneste i henhold til vedtægtens artikel 38, litra g), betyder, at den pågældende vender tilbage til den stilling, han tidligere havde, med den dertil hørende aflønning.

70. På grundlag af det ovenfor i punkt 55 i dette forslag til afgørelse anførte er jeg af den opfattelse, at den anfægtede afgørelse alene må anses for at være en intern organisationsforanstaltning uafhængigt af, at den berørte får en betydelig lønnedgang. Dette er som sagt en følge, der må have

22 — Jf. Schertzer-dommen, præmis 45, og Speybrouck-dommen, præmis 94, jf. ovenfor i fodnote 4.

været forudsigelig for ham, og det ville forekomme kunstigt, hvis den anfægtede afgørelse alene på grund af dette forhold blev kvalificeret anderledes. Som Parlamentet med rette har anført, ville dette desuden også kunne føre til, at tjenestemænd, der gør midlertidigt tjeneste i en anden stilling, behandles forskelligt, afhængigt af, om den lønklasse, som de indplaceres i under deres midlertidige tjeneste i en anden stilling, svarer til deres oprindelige lønklasse eller ikke.

71. På den baggrund er jeg af den opfattelse, at Parlamentets anbringende om, at begrundelsen i den appellerede doms præmis 96 er utilstrækkelig og selvmodsigende med hensyn til genindsættelsens konsekvenser for en tjenestemand, der gør midlertidigt tjeneste i en anden stilling, må tages til følge. Derfor må den appellerede dom også ophæves på dette punkt.

E — *Erstatningspåstanden*

72. Parlamentet har anført, at der, da det ved udstedelsen af den anfægtede afgørelse på ingen måde har handlet retsstridigt, ikke er nogen anledning til at fastslå, at Fællesskabet i den foreliggende sag har et ansvar uden for kontrakt. Parlamentet har derfor nedlagt påstand om, at Rettens dom ophæves, for så vidt den har taget erstatningspåstanden til følge.

Stillingtagen

73. Da ansættelsesmyndigheden ikke handlede retsstridigt, da den udstedte den anfægtede afgørelse uden forudgående at høre Reynolds, er der ikke længere grundlag for det i den appellerede dom konstaterede om, at Parlamentet er ansvarligt for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, han har lidt.

74. Den appellerede dom må derfor ophæves, for så vidt Parlamentet i konklusionens punkt 2 og 4 blev tilpligtet at betale Reynolds erstatning for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, han har lidt.

VI — **Kontraappel — grunde**

75. Reynolds har nedlagt påstand om, at Rettens dom delvis ophæves, for så vidt den vedrører bedømmelsen af den ikke-økonomiske skade, som han har lidt, på grundlag af en utilstrækkelig begrundelse, en selvmodsigende begrundelse og en urigtig redegørelse for de faktiske omstændigheder. I henhold til dommen i sagen De Nil og Impens [23] har Domstolen kompetence til at efterprøve, om det af Rettens dom med tilstrækkelig klarhed fremgår, hvorledes skadeserstatningsbeløbet er blevet beregnet.

23 — Dom af 14.5.1998, sag C-259/96 P, Rådet mod De Nil og Impens, Sml. I, s. 2915.

Dette fremgår imidlertid ikke af Rettens dom, hvori der i præmis 154 alene anføres, at »vedtagelsen af den anfægtede afgørelse blot forværrede den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren allerede havde lidt«, og at »[g]enindsættelsen af ham i hans tidligere stilling med tilbagevirkende kraft, endog uden at ansættelsesmyndigheden havde hørt ham forinden, [var egnet til] at påvirke hans ære og selvagtelse«. Derfor har Reynolds nedlagt påstand om, dels at Rettens dom ophæves, for så vidt han i første instans ikke fik tilkendt en tilstrækkelig erstatning for den ikke-økonomiske skade, han havde lidt, dels at han på grundlag af den i første instans nedlagte påstand tilkendes en passende erstatning for denne skade.

76. Parlamentet har gjort gældende, at dommen i sagen De Nil og Inpens ikke giver Reynolds noget grundlag for at kontraappellere dommen. Denne dom vedrørte udelukkende den kontrol, som Domstolen udøver over Rettens begrundelse med hensyn til de kriterier, der skulle anvendes ved fastsættelsen af størrelsen af den økonomiske skade, og ikke de kriterier der blev anvendt ved fastsættelsen af størrelsen af den ikke-økonomiske skade. Det er åbenbart, at der ikke er nogen grund til nærmere at angive, ved hjælp af hvilke kriterier, der er blevet tilkendt skadeserstatning med et beløb af blot 1 EUR. Derfor har Rettens begrundelse klart gjort det muligt for Domstolen retligt at efterprøve bedømmelsen af den ikke-økonomiske skade i den foreliggende sag.

77. I henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 122 som en undtagelse fra artikel 69, stk. 2, ved appel, der iværksættes af tjenestemænd eller øvrige ansatte ved en institution, kan fordele sagens omkostninger mellem parterne, såfremt det findes rimeligt, har Parlamentet nedlagt påstand om, at det i den foreliggende sag fastslås, at der ikke er nogen anledning til at anvende denne bestemmelse. Ifølge Parlamentet fremgår det af den retspraksis, som Reynolds selv har anført til støtte for sin kontraappel, at de grunde, som han har fremført, er åbenbart ugrundede. Derfor er Parlamentet af den opfattelse, at Reynolds skal tilpligtes at betale de omkostninger, der er forbundet med kontraappellen [24].

78. Heroverfor har Reynolds nedlagt påstand om, at omkostningerne i medfør af procesreglementets artikel 122 fordeles mellem parterne, såfremt det findes rimeligt, for det tilfælde, at han ikke får medhold i kontraappellen, og under hensyntagen til de argumenter, som viser, at de anbringender, han anførte til støtte for kontraappellen, var berettigede.

24 — Som eksempel har Parlamentet henvist til dom af 23.4.2002, sag C-62/01 P, Campogrande, Sml. I, s. 3793.

Stillingtagen

79. Med sin kontraappel har Reynolds nedlagt påstand om, at den appellerede dom ophæves, for så vidt Retten har begrundet afslaget på hans anmodning om erstatning for den ikke-økonomiske skade, han har lidt, utilstrækkeligt. Han har endvidere nedlagt påstand om, at det beløb, som han i denne forbindelse mener at have krav på, gøres op.

80. I punkt 64 og 71 kom jeg til det resultat, at det fjerde og det femte anbringende, som Parlamentet har fremført, må tages til følge. I punkt 73 kom jeg endvidere frem til, at Retten med urette havde fastslået, at ansættelsesmyndigheden ved at undlade at høre Reynolds, før afgørelsen om at bringe hans midlertidige ansættelse hos DME-gruppen til ophør blev truffet, havde handlet retsstridigt, og at han derfor havde et krav på skadeserstatning. Den appellerede dom må derfor ophæves. Det følger heraf, at Reynolds' kontraappel — der har til formål at få ophævet Rettens bedømmelse af hans påstand om erstatning for ikke-økonomiske skade — må forkastes, da den savner genstand.

VII — Sagens omkostninger

81. I henhold til artikel 122, sammenholdt med artikel 70, i Domstolens procesreglement bærer institutionerne selv deres egne omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte. Da den af Parlamentet iværksatte appel har til følge, at den appellerede dom ophæves, bærer hver part sine egne omkostninger i appelsagen.

82. Hvad angår den af Reynolds iværksatte kontraappel har Parlamentet henvist til muligheden for i henhold til artikel 122 i procesreglementet, som en undtagelse fra artikel 69, stk. 2, at fordele omkostningerne mellem parterne, såfremt det findes rimeligt. Parlamentet har imidlertid nedlagt påstand om, at denne bestemmelse ikke anvendes, og at Reynolds pålægges samtlige omkostninger i forbindelse med hans kontraappel, da de grunde, han har anført, er åbenbart ugrundede. Da jeg er nået til det resultat, at Reynolds' kontraappel — idet Parlamentets appel tages til følge — savner grundlag, og der ikke er nogen anledning til at efterprøve kontraappellen i realiteten, kan jeg ikke se nogen grund til at undlade at anvende grundreglen om, at en institution selv bærer sine omkostninger i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte. Også i forbindelse med kontraappellen bør parterne derfor bære deres egne omkostninger.

VIII — Forslag til afgørelse

83. Jeg foreslår derfor, at Domstolen

a) ophæver Rettens dom af 23. januar 2002 i sag T-237/00 (Reynolds mod Parlamentet)

— for så vidt Retten har bestemt, at ansættelsesmyndigheden var forpligtet til at høre Reynolds, før hans midlertidige ansættelsesforhold blev bragt til ophør

— for så vidt Retten har tilpligtet Parlamentet at erstatte Reynolds den økonomiske og ikke-økonomiske skade, han har lidt

b) fastslår, at Reynolds ikke har krav på erstatning for den økonomiske og ikke-økonomiske skade, han har lidt

c) forkaster Reynolds' kontraappel

d) fastslår, at parterne bærer deres egne omkostninger i forbindelse med appellen og kontraappellen.